

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

EMO İzmir Şubesi

33. Dönem Kadın Mühendisler Komisyonu

Kadın hakları hareketinde bir odak noktası olarak kabul gören Dünya Kadınlar Günü, Birleşmiş Milletler tarafından 16 Aralık 1977'de kabul edilerek her yıl 8 Mart'ta kutlanan uluslararası bir gündür.

II. Enternasyonal'in kurulduğu, 1889'da Paris'te toplanan Uluslararası İşçiler Kongresine katılan kadın delegelerin kadın sorununa yaklaşımına bakıldığında, bariz bir şekilde işçi kadınların sorunlarıyla ilgilendikleri görülmektedir. O kadınlardan biri olan ve kongredeki aktif çalışmaları ile dikkat çeken Clara Zetkin, 1889 yılında Paris'te yapılan kongreye "Kadının Kurtuluşu İçin!" başlığını taşıyan bir rapor sunar. Clara Zetkin'in raporunda da yer aldığı üzere, salt "kadın hakları savunuculuğu" reddedilir ve sınıf mücadelesi temelinde kadınlar mücadeleye çağrılır.

17 Ağustos 1907'de Stuttgart'ta yapılan "Birinci Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansı" nda kadın sorunu üzerine uzun tartışmalar yapılır. Konferans kararı gereği "Uluslararası Sosyalist Kadın Sekreteryası" oluşturulur ve başına Clara Zetkin geçer. Clara bu görevi, 1917 yılına kadar yürütecektir.

Konferans kararlarının tümü, kadının iktisadi ve toplumsal hayatta tam eşitliğini esas alır. "Kadınlara ayrımsız oy hakkı" da alınan kararlar arasındadır. Konferansta ayrıca, "Eşitlik" isimli kadın gazetesinin uluslararası sosyalist kadın hareketinin merkez yayın organı olmasına karar verilir. Clara Zetkin gazetesinin editörlüğüne seçilir.

26-27 Ağustos 1910 tarihinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansının ikincisi gerçekleştirilir. Sendikalar, sosyalist partiler ve çalışan kadın kulüplerini temsilen 17 ülkeden 100 kadın delegenin katıldığı konferansta, kadınlara yönelik talepler tarihi önemdedir. Dikkat çekici talepler arasında; kadın işçilere günde sekiz saatlik çalışma süresi, hamile kadın işçilere doğumdan önce 8 haftalık doğum izni, emziren kadınlara süt izni, 12 yaşından küçük çocukların çalıştırılmasının yasaklanması, işsiz kadınlara sosyal güvenlik ve kadınlara oy hakkı da bulunmaktadır. Söz konusu konferansta, Almanya Sosyal Demokrat Partisi delegeleri Clara Zetkin, Kate Duncker ve arkadaşları, kadınların ekonomik, politik haklarıyla ilgili uluslararası bir dayanışma ve mücadele günü olarak her yıl bir günün "Internationaler Frauentag" (International Women's Day – Dünya Kadınlar Günü) adıyla düzenlenmesi önerisini getirirler ve öneri oybirliğiyle kabul edilir.

Alınan bu karardan sonra sadece Almanya, Avusturya, Danimarka ve İsviçre'de 1911 yılının 19 Mart'ında "Uluslararası Kadın Günü" olarak 1 milyondan fazla kadının katılımıyla kitlesel kutlamalar yapılır.

İzmir 8 Mart Gece Yürüyüşü, 2019

İlk yıllarda belli bir tarih saptanmamıştır ancak her zaman ilkbaharda anılmaktaydı. Tarihin 8 Mart olarak saptanışı 1917 Bolşevik Devrimi'nin önderi ve Sovyetler Birliği'nin kurucusu Lenin'in önerisiyle 1921'de Moskova'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda gerçekleşir ve adı da "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak belirlenir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yılları arasında sosyalizmin yayılmasından çekinen bazı ülkelerde anılması yasaklanan Dünya Kadınlar Günü, 1960'lı yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşen çeşitli gösterilerde anılmaya başlamasıyla Batı Bloku ülkelerinde daha güçlü bir şekilde gündeme gelmeye başlar. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul eder.

"Dünya Kadınlar Günü" olarak 8 Mart gününün belirlenmesine kaynaklık eden olay konusunda ise muhtelif tartışmalı iddialar mevcuttur. Bunlardan biri ve en bilineni; 8 Mart 1857 ABD'nin New York kentinde tekstil sektöründe düşük ücretlere ve çalışma koşullarının düzeltilmesine yönelik protesto gösterilerinde bulunan bir grup kadın işçiye polis tarafından saldırmaları, işçilerin fabrikaya kilitlen-

mesi, arkasından da çıkan yangında işçilerin kurulan barikatlar nedeniyle kaçamamaları sonucunda 120 kadın işçinin ölmesi,

Bir diğeri; Rusya'da çarlığın yıkılmasına yol açan 1917 Şubat Devrimi'nin 8 Mart günü yapılan kadın yürüyüşü ve grevleri ile başlamış olması,

Bir başkası; 8 Mart 1908'de ABD'nin New York kentinde çoğu sosyalist olan kadın işçilerin öncülüğünde sendikal haklar ve kadınlara oy hakkı talepleriyle düzenlenen miting,

Ve yine bir başkası ise, gerek Dünya Kadınlar Günü'nün ilk kararlaştırıldığı 1910'dan gerekse ilk uluslararası kutlamaların düzenlendiği 19 Mart 1911'den sonra hiç bahsi geçmeyecek çok sonraları ileri sürülen, 25 Mart 1911'de New York'ta gerçekleşmiş Triangle Gömlek Fabrikası yangını'dır.

Birleşmiş Milletler'in resmi web sitesinin konuyla ilgili sayfasında 8 Mart gününün seçilmesine kaynaklık eden olay olarak Rusya'da Çarlığa son veren 1917 Şubat Devrimi'nin Gregoryen takvime göre 8 Mart günü kadınların protesto eylemleri ve grevleri ile başlamış olduğuna işaret edilmektedir.

Türkiye'de 8 Mart

Türkiye'de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında, iki komünist kız kardeş Rahime Selimova ve Cemile Nuşirvanova'nın girişimi ile gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten sonra

yıllar boyunca 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamalarına izin verilmediği, 1975 yılında "Birleşmiş Milletler Kadın On Yılı" ilan edilmesi ve Türkiye'nin de bu kapsamda yer aldığı için 1975 yılında Türkiye'de "Kadın Yılı Kongresi" gerçek-

leştirildiği biliniyor.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün 1975 yılında kutlanmaya başlamasından İlerici Kadınlar Derneği'nin faaliyetleri etkili olmuştur. Böylece 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapalı ortamlardan sokaklara ve meydanlara çıkar. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra 8 Mart'lar bir süre kitlesel olarak kutlanmadı.

8 Mart 1980'de, sıkıyönetim ilan edilmiş ve toplantı düzenlemek zorlaşmıştı. İKD'li kadınlar bunun üzerine Kadınların Sesi çevresinde toplanarak kendilerini yalnızca "İlerici Kadınlar" diye adlandırdılar ve beyaz eşarplı eylemler düzenlemeye karar verdiler. 8 Mart 1980'de kentlerde, kasabalarda, işyerlerinde, meydanlarda, pazar yerlerinde, sinema çıkışlarında, caddelerde beyaz eşarplı eylemler yaptılar. 8 Mart 1984'de kendilerini feminist olarak tanımlayan "Kadın Çevresi" kuruldu ve bu tarihten itibaren 8 Mart'lar Türkiye'de çeşitli kadın örgütleri tarafından kutlanmaya başlandı.

2003 yılında yurt çapındaki çeşitli Dünya Kadınlar Günü kutlamaları arasında Taksim'de başlayan ve her yıl 8 Mart'ta tekrarlanan Feminist Gece Yürüyüşü sonraki yıllarda başka şehirlerde de yapılmaya başladı. 2014 yılında İstanbul Valiliği tarafından Taksim Meydanı ve İstiklal Caddesi'nin yürüyüş ve miting yapılabilecek yerler listesinden çıkarılmasından sonra 8 Mart günü İstiklal Caddesi'nde

Feminist Gece Yürüyüşü yapılmaya birkaç yıl devam edildiyse de 2019 yılında polis İstiklal Caddesi'nde toplanan binlerce kişinin yürüyüş yapmasını engelledi.

Bin yıllardır süregelen zorlu bir yaşam ve hak mücadelesinin içinde olan Kadın Hareketi; 2020-2021 döneminde salgın hastalık ve buna bağlı olarak gelen zorunlu kısıtlamalar ekseninde çok daha zorlu bir süreci yaşamaya başlamıştır.

Pandemiye dahi fırsata çevirmeye çalışan mevcut iktidar ve onun en ateşli destekçisi patriyarkal düzen tüm ülkenin karantinada olduğu bu süreçte dahi; İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye'nin çekilmesi, çocuk yaşta evliliklerin önünü açacak şekilde TCK 103.maddede değişiklik yapılması gibi kazanılmış haklarımızı yok etmeye yönelik adımlar atmaya çalışmıştır. Sokağa çıkma yasaklarına rağmen hiç beklemediği şekilde inanılmaz güçlü bir kadın direnişi ile karşılaşınca geri adım atmak zorunda kalmış fakat ilk fırsatta bu haklarımızın gaspına yönelik yeni adımlar atacağına sinyallerini vermekten de geri durmamıştır.

İşte bu nedenledir ki 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, mücadelemizdeki haklılığımızı, dayanışmamızdaki gücümüzü gösteren bir gün olarak biz kadınlar için her geçen yıl bir öncekine göre daha fazla önem arz etmektedir.

Pandemi nedeniyle çok farklı mücadele yöntemleri geliştirmek zorunda kaldığımız 2020-2021 yılları, dünya ve Türkiye'deki kadın hareketinde bir kırılma dönemi olarak tarihte yerini almıştır.

Kaynakça:

1-www.wikipedia.org

2-www.bianet.org

3-www.evrensel.net

Istanbul 8 Mart Gece Yürüyüşü, 2019